

ในการศึกษาค้างนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานของแต่ละระบบย่อยในระบบธุรกิจ หน่อไม้ฝรั่ง และทราบถึงปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งต้นทุนและรายได้จากการผลิตหน่อไม้ฝรั่งของเกษตรกรที่มีและไม่มีสัญญาซื้อขายในอำเภอคำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้ส่งออก 1 ราย ผู้จัดจำหน่าย 1 ราย และเกษตรกรผู้ผลิตหน่อไม้ฝรั่งที่มีและไม่มีสัญญาซื้อขาย ทั้งหมด 47 ราย ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง และใช้ข้อมูลใน 1 รอบการผลิต คือ 4 ปี

ผลการวิเคราะห์ระบบธุรกิจหน่อไม้ฝรั่งในจังหวัดราชบุรี ประกอบด้วยระบบย่อยที่สำคัญ 5 ระบบ คือ ระบบย่อยปัจจัยการผลิต การผลิต การรวบรวมและจัดหาผลผลิต การจัดจำหน่าย และการส่งออก พบว่า ระบบย่อยปัจจัยการผลิตนั้น เกษตรกรผู้ผลิตหน่อไม้ฝรั่งที่มีและไม่มีสัญญาซื้อขายส่วนใหญ่มีการใช้ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ คล้าย ๆ กัน ปัญหาที่เกษตรกรประสบ ได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ของดิน และราคาปุ๋ยและสารเคมีที่มีราคาเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ระบบย่อยการผลิต พบว่า เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม มีการจัดการ ขั้นตอนการผลิตและการดูแลรักษาไม่แตกต่างกัน และประสบกับปัญหาโรค-แมลงศัตรูมากที่สุด ระบบย่อยการรวบรวมและจัดหาผลผลิต พบว่า เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม จะมีการรวมกลุ่มกัน โดยเกษตรกรที่มีสัญญาซื้อขายจะนำผลผลิตทั้งหมด ไปส่ง ณ กลุ่มรวบรวมที่เกษตรกรเป็นสมาชิก ส่วนเกษตรกรที่ไม่มีสัญญาซื้อขายจะนำผลผลิตที่ได้มาตรฐาน ไปส่งที่กลุ่มรวบรวม ส่วนผลผลิตที่ตกเกรดจะมีพ่อค้ารวบรวมในท้องถิ่นมารับซื้อ ระบบย่อยการจัดจำหน่าย พบว่า ผลผลิตหน่อไม้ฝรั่งประมาณร้อยละ 85 จะถูกส่งออกไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ ที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 15 จะจำหน่ายภายในประเทศ และระบบย่อยการส่งออก พบว่า ตลาดส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ไต้หวัน และมีแนวโน้มในการส่งออกเพิ่มสูงขึ้นทุกปี

ผลการวิเคราะห์ต้นทุน รายได้และกำไรสุทธิในการผลิตหน่อไม้ฝรั่งของเกษตรกรเฉลี่ยทั้ง 4 ปี พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตหน่อไม้ฝรั่งที่มีและไม่มีสัญญาซื้อขาย มีต้นทุนในปีที่ 1 สูงที่สุด เท่ากับ 27,939.49 และ 28,885.62 บาทต่อไร่ มีรายได้ทั้งหมดและกำไรสุทธิสูงสุดในปีที่ 2 โดยมีรายได้เท่ากับ 43,608.67 และ 42,623.25 บาทต่อไร่ และมีกำไรสุทธิ เท่ากับ 15,669.18 และ 13,737.63 บาทต่อไร่ ตามลำดับ

The objective of this study is to study the process of each sub-system in asparagus business; as well as to comprehend the operation problems and obstacles; and finally, to analyses cost and income from asparagus production of farmers with contract and non-contract in Amphoe Damnoensaduak, Changwat Rachaburi. The data for this study was obtained from the interview of 1 exporter, 1 distributor and 47 farmers with contract and non-contract with purposively sampling, covering a 4 year production cycle.

The business sub-system under study includes input supply, production, procurement, distribution and export. The result indicated that in the input supply sub-system, most contract and non-contract farmers have similar input supply. Some problems were found, such as low soil fertility and high cost of fertilizer and chemicals. The production sub-system was found that management process in production and applications of both farmers is insignificant, and the plant diseases and pests are major problem. The procurement sub-system was found that both farmers are gathering into a group. For the group in which they are member, contract farmers sell all the product to while the non-contract farmers sell only the quality product and unqualified product was sold to the local merchants. The distribution sub-system was found that about 85 percent of asparagus products were exported abroad and about 15 percent of them were domestic trade. And the export sub-system was found that the important export market of asparagus is Taiwan and the trend in export has been increasing every year.

The result of an analysis of cost, income and net profit in asparagus production of farmers on the average 4 years found that contract and non-contract farmers have the maximum cost in 1st year is 27,939.49 and 28,885.62 baht per rai consecutively. The maximum income in 2nd year is 43,608.67 and 42,623.25 baht per rai consecutively. And maximum net profit is 15,669.18 and 13,737.63 baht per rai consecutively.